

на стратегічних напрямках та завданнях розвитку бібліотечної справи до 2025 року: «Нашим завданням є удосконалення нормативно-правової бази. Далі у плані дій перелік документів, які ми маємо ухвалити. І результатом цього має бути створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи на принципах універсального доступу».

План дій щодо реалізації Стратегії передбачає короткострокову (2016-2017), середньострокову (2018-2020) та довгострокову перспективи (2021-2025). «Короткостроковий план містить не всі, але головні рішення Уряду, які ми повинні ухвалити, міжнародні конвенції, до яких необхідно приєднатися, і ключове рішення Кабміну, яке має бути, – ухвалення Положення про інтегровану бібліотечну систему України», – відзначив В'ячеслав Кириленко.

Сподіваємося, що невдовзі і в Україні почнуть будувати нові, сучасні приміщення для бібліотек, а питанням розвитку культури та збереження культурної спадщини приділятиметься належна увага.

Т.Ф. Коляда-Березовська,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри документознавства
та інформаційної діяльності гуманітарного факультету
Одеського національного політехнічного університету

БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СПЕКТРІ ДІАЛОГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Створення глобального інформаційного простору характеризується зростанням інфокомунікацій. Доступ до свігових інформаційних ресурсів забезпечує задоволення інформаційних потреб суспільства в інфопродуктах та послугах, а отже – уможливорює максимально ефективну взаємодію людей. Втім, рівень інформатизації українського суспільства та урахування національної специфіки розвитку зумовлюють об'єктивну потребу в підготовці фахівців-документознавців, аналітиків документної інформації, інфоменеджерів, професійна компетенція яких відповідає кваліфікаційним вимогам відповідно до нової назви спеціальності: 029 - «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (ІнБіАрС) та в її межах – спеціалізації «Документознавство та інформаційна діяльність».

У контексті міжнародної інформаційної співпраці орієнтиром для документно-інформаційної освіти в Україні були і залишаються основоположні міжнародні акти – програми, рекомендації, резолюції ЮНЕСКО, пов'язані з інформацією, комунікацією та інформаційно-комунікаційними технологіями, зокрема базове визначення інформаційних технологій як комплексу взаємозалежних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою і зберіганням інформації.

Загальновизнаною характеристикою сьогодення є те, що молодь, студентська аудиторія, активно користуючись інформаційними технологіями, електронними інформаційними продуктами й послугами, має високий рівень вимог до їх якості. Тому як для бібліотечно-інформаційних центрів – сучасних бібліотек, – так і для ВНЗ, що здійснюють підготовку за спеціальністю ІнБіАрС, стратегічне завдання полягає в тому, щоб бути інструментом формування особистостей, діяльність яких спрямована на координування соціальної комунікації у глобалізованому світі, сприяє реалізації нових принципів створення, обробки, поширення та використання інформації. Це означає увагу до бібліотечних інновацій, які скеровані на те, щоб зацікавити і залучити до новітніх форм роботи і надання інформаційних послуг [1, 162]. За таких умов ще більш відчутною стає *актуальність проблеми* підготовки професіоналів документно-інформаційної, інформаційно-комунікаційної сфери діяльності на платформі *діалогової комунікації*, соціального партнерства, крос-культурної взаємодії.

Зазначимо, що сьогодні дослідники особливого значення надають комунікативним практикам, які вважаються ключовим фактором становлення гармонійної культурної єдності

суспільства. Вирішальна роль при цьому відводиться такому інтегруючому елементу соціальної взаємодії, як *діалог* в його багатоаспектному трактуванні: від «соціального партнерства», «міжнародного співробітництва», «крос-культурної комунікації» до «діалогу культур». Складність поняття у тому, що в ньому інтегровані різні фактори і процеси, через що воно є багатограним сплетінням певних аспектів комунікативного контексту. Когнітивна структура терміна «діалогова комунікація» розглядається з різних методологічних позицій: наукове обґрунтування його фундаментальних категорій, визначення способів, стилю і смислового наповнення. Втім, різні підходи не тільки не виключають один одного, але є комплементарним дослідженням різних сторін одного й того ж процесу, тобто застосовуються для усвідомленого осягнення дефініції. Отже, діалогова комунікація – це створення і підтримка стабільності та консенсусу соціокультурного співтовариства [2; 567]. Сприяти формуванню такого соціокультурного співтовариства, соціуму взагалі – місія бібліотек, які розглядаються як один з базових елементів світової інформаційної інфраструктури, як центри знань та інформації про сучасний світ, створений людством згідно з його потенціалом сприйняття реальності. Плюралізм цього світу і неоднозначність людського пояснення його характеристик є фактом життя: неоднакові інтереси, відмінності у виборі об'єктів вивчення та визначенні їх цінності, неоднозначність думок, ідей та уявлень. За різних обставин комунікантам доводиться шукати нові ресурси і способи для гармонізації своїх інтересів. Здатність реалізовувати комунікативний потенціал складає поняття комунікативної компетенції. Будучи важливою складовою комунікативного процесу, вона сприяє побудові нової реальності, більш змістовної й глибокої, заснованої на почутті відповідальності та співучасті. Бажання дійти взаєморозуміння, спільний інтерес породжують творчу енергію і приводять до конструктивних результатів. У такий спосіб створюється контекст консенсусу, в якому дії кожного учасника узгоджуються з діями партнера.

Існує визначення комунікації, в якому значення цього терміна трактується як *досвід діалогу з іншими* (the experience of a dialog with others) [3; 28]. У цьому процесі завжди беруть участь дві сторони, справжня комунікація – це процес двосторонній, діалогічний. Контекст його здійснення опосередкований різними факторами – культурою, історією, ситуацією, обставинами і багатьма іншими умовами. Але базовою формою комунікації [4] визнається взаємодія двох комунікантів, що вступають у більш-менш *збалансований діалог*. Отже, діалогова комунікація передбачає спільну участь, уміння визначити загальні координати інтересів і спільно виробити узгоджену точку зору [5; 251].

Логічно, що, враховуючи вищесказане, одним із вимірів діяльності бібліотечно-інформаційних центрів і вишів, що мають в своїх структурах випускні кафедри документно-інформаційного, соціокомунікаційного профілів, слід вважати соціальне партнерство як формат діалогової комунікації. У цьому контексті кафедра документознавства та інформаційної діяльності гуманітарного факультету Одеського національного політехнічного університету ключову роль у підготовці документознавців (за спеціальністю ІнБіАрС) відводить технології партнерства в освіті, яку розуміємо саме як діалогову комунікацію, тобто професійно-комунікативну взаємодію зацікавлених партнерів, що скерована на максимальне координування інтересів учасників цього процесу щодо підготовки конкурентоспроможних фахівців як для задоволення потреб галузі, так і соціуму в цілому.

Діалог «Бібліотека – ВНЗ» реалізується впродовж багатьох десятиліть, але тільки останнім часом ця взаємодія дає можливість удосконалювати й уточнювати основні аспекти побудови такої професійної співпраці, яка сприятиме розвитку документознавчої підготовки, випуску конкурентоспроможних фахівців інформаційної сфери діяльності. Декілька прикладів партнерської діяльності кафедри ДІД, що готує за спеціальністю ІнБіАрС, та наукових бібліотек Одеси (Обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. Грушевського та Одеської національної наукової бібліотеки). Перш за все, це стосується реалізації Концепції державної політики в сфері інформування та налагодження комунікацій з громадськістю з питань

європейської інтеграції до 2017 року. Спільні заходи щодо підвищення рівня поінформованості студентської молоді й громадян взагалі про європейський вибір держави:

- презентації, огляди, дискусії, покликані пропагувати документи євроінтеграційної тематики (приміром, найбільш складним і таким, що викликав активну зацікавленість студентської аудиторії у 2015 році, можна назвати "літературну подорож" «Європейські письменники в українських перекладах»),



- автограф-сесія письменника та публіциста Юрія Шеляженка «Свобода людства»;



- «круглі столи», зокрема «Національна книга України: розвиток взаємин *Письменник–Читач–Бібліотека–Ринок* – стихія непорозумінь чи єдність інтересів?»;

- інформаційно-просвітницькі заходи в рамках Загальноукраїнської кампанії «Толерантність як шлях до Європи» тощо.

Таким чином, діалогова комунікація, по-перше, – це вплив на вибір партнерами певних когнітивно-комунікативних стратегій, обрання партнерами способів обміну інформацією, а також можливість впливати на розробку стратегічних сценаріїв ситуаційної взаємодії, по-друге, діалогова комунікація – це основа діяльності бібліотек і фахівців документно-інформаційного профілю, формат донесення інформації, налагодження та зміцнення міжрегіонального співробітництва, поліпшення міждержавного клімату, засіб ліквідації диспропорції в економічному і соціальному розвитку для досягнення європейських стандартів життя.

Список використаних джерел:

1. Коляда-Березовська Т.Ф. Культура – інформація – освіта : партнерство вишів та бібліотечно-інформаційних центрів // Аркадія. – 2016. – № 1 (46). – С. 160-165. – Режим доступу : [http://storage.library.opu.ua/online/periodic/a-1\(46\)2016/32.pdf](http://storage.library.opu.ua/online/periodic/a-1(46)2016/32.pdf)

2. Коляда С.І. Концептуальні основи процесу діалогової комунікації // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 10-12 верес. 2015 р. – Одеса, 2015. – С. 567-572.

3. Fisher W. Human Communication as Narration : Toward the Philosophy of Reason, Value and Action / Fisher Walter. – Columbia University of South. Carolina Press, 1987. – 297 p.

4. Silverstone R. Media and Morality: on the Rise of the Mediapolis / Silverstone Roger. – Polity Press, 2006. – 224 p.

5. Luhmann N. What is Communication? Rhodos Sarret (tr.) // Communication Theory. – 1992. – Vol.2, issue 3. – P. 251-259.